

Aan de gemeenteraad

Datum : 9 april 2024
Zaaknummer : 1245205
Behandeld door : College van B&W
Onderwerp : Verdeelsystematiek lumpsumbudget en machtiging
kassiersfunctie gemeente Velsen
Verzonden :

Geachte leden van de gemeenteraad,

De portefeuillehouders jeugd in de regio's Zuid-Kennemerland en IJmond hebben overeenstemming bereikt over de verdeelsystematiek van de kosten voor meervoudige specialistische jeugdhulp, ook wel perceel 1 genoemd. Via voorliggende brief wordt u geïnformeerd over de wijze van verdeling over de zeven regiogemeenten, zoals die met terugwerkende kracht voor 2023 geldt en in de jaarrekening van dat jaar verwerkt wordt.

Voorgeschiedenis

In 2022 stelde uw raad de Regiovisie jeugdhulp IJmond en Zuid-Kennemerland vast. Die visie gaat over hoe gemeente Bloemendaal met de andere gemeenten in beide regio's goede jeugdhulp wil bieden die aansluit bij behoeften en mogelijkheden van ouders en gezinnen en die nu, en in de toekomst, betaalbaar is. Voor perceel 1 maken gemeenten gebruik van de diensten van vier samenwerkingsverbanden van jeugdhulpaanbieders, consortia genoemd. Die consortia worden door de gemeenten gefinancierd op basis van een lumpsumfinanciering. Dit betekent dat de consortia op basis van hun taken een vooraf vastgesteld bedrag ontvangen en niet, zoals bij de zogeheten open einde-financiering, op basis van resultaat per cliënt. Alle zeven regiogemeenten nemen een deel van dit lumpsumbudget voor hun rekening. Voorliggende brief gaat over de totstandkoming van het definitieve lumpsumbudget voor 2023 en de manier van verdeling over de zeven regiogemeenten.

Het onderzoek

In 2023 is er gewerkt met een voorlopig startbudget, welke gedurende het jaar op verschillende punten is gecorrigeerd. Het voorlopige startbudget voor 2023 is gebaseerd op de productie uit 2021 van de individuele aanbieders die nu onderdeel zijn van een consortia. Dit uitgangsjaar, 2021, is om verschillende redenen gewijzigd naar het jaar 2022.

Om te komen tot een gedragen verdeelsystematiek moest vastgesteld worden welk deel van het totale budget voor perceel 1 (de regionaal gemaakte zorgkosten) terug te leiden was naar gemeentelijke uitgaven voor jeugdigen met jeugdhulp en naar uitgaven met een regionaal doel. Daarom is in opdracht van de jeugdhulpregio's Zuid-Kennemerland en IJmond een onderzoek uitgevoerd door adviesbureau Berenschot. Dat onderzoek richtte zich op het jaar 2022, in plaats van het initiële uitgangsjaar 2021. Dit omdat 2021 op het gebied van wetgeving af bleek te wijken van de jaren daarna. Dat houdt onder meer verband met het zogeheten woonplaatsbeginsel: vóór 1 januari 2022 was de verantwoordelijke gemeente in beginsel de gemeente waar de ouder met gezag woonde. Dat wordt het woonplaatsbeginsel genoemd. Het woonplaatsbeginsel dat per 1 januari 2022 van kracht is, kent als woonplaats van een jeugdige de gemeente waar de jeugdige stond ingeschreven direct voorafgaand aan de zorg met verblijf. Voor ambulante zorg is dat dus de gemeente waar de jeugdige zelf staat ingeschreven. Deze wijziging heeft tot significante verschillen geleid voor veel gemeenten in Nederland. Zo ook in onze regio.

Uit het onderzoek van Berenschot blijkt dat 93% van het deel van de kosten die met perceel 1 gemoeid gaan, toe te wijzen is aan de individuele gemeenten (wat heeft elke gemeente betaald voor hun jeugdigen met jeugdhulp). Met de resterende 7% zijn voorzieningen gefinancierd die een regionale functie hebben. Ze hebben betrekking op kwesties waarvan de kosten niet direct herleidbaar zijn naar individuele cliënten en gemeenten. Dat geldt bijvoorbeeld voor collectieve jeugdhulp op scholen. Daarnaast kwamen niet voorziene knelpunten aan het licht die opgelost dienden te worden en die niet gerelateerd kunnen worden aan afzonderlijke gemeenten. Over deze 7% hebben de colleges van de regiogemeenten afspraken gemaakt.

Verdeelsleutel 2023

Het principe achter de overeengekomen verdeelsystematiek is dat een gemeente betaalt voor het deel dat die gemeente gebruikt en dat gemeenten daarnaast meebetalen voor wat in regionaal verband gezamenlijk is verbruikt. Er is daarmee sprake van een gecombineerd profijt- en solidariteitsbeginsel.

Voor het verdelen van de kosten van de 7% over de samenwerkende gemeenten, waren verschillende rekenmethoden voorhanden. Zo konden ze worden verdeeld aan de hand van het aandeel per gemeente gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente, het aantal jeugdigen per gemeenten of het aantal jeugdigen per gemeente dat jeugdhulp ontvangt. De laatste optie werd als best passend beschouwd door de portefeuillehouders jeugd van de jeugdhulpregio's.

De nu vastgestelde systematiek betreft een verdeling over het contractjaar 2023. Er wordt nu bezien of de verdeling voor 2024 en daaropvolgende jaren aanpassing behoeft.

Financiële gevolgen

Financiële gevolgen perceel 1

Het is goed om te benadrukken dat er onderscheid wordt gemaakt tussen de financiële middelen voor perceel 1 (meervoudige specialistische jeugdhulp) en de middelen voor overige jeugdzorgproducten. In deze laatste categorie vallen o.a. de enkelvoudige specialistische jeugdhulp uit perceel 2, light contracten (buiten het gecontracteerde aanbod om), jeugdhulp uit het landelijke transitie arrangement, jeugdhulp via pgb's en de uitgaven voor de gecertificeerde instellingen. De ontwikkelingen zoals beschreven in voorliggend brief, hebben enkel betrekking op de kosten voor perceel 1 – welke worden bekostigd via de lumpsummethodiek. De financiële gevolgen die hieronder beschreven worden, verschillen per gemeente. Dit houdt niet alleen verband met het aantal jeugdigen dat hulp ontvangt of de effecten van het nieuwe woonplaatsbeginsel, maar ook met de wijze van begroten – de ene gemeente paste de begroting in het nabije verleden aan op basis van inhoudelijke ontwikkelingen en veranderingen de ander koos ervoor slechts een gemeentelijke indexatie toe te passen, omdat de

daadwerkelijke financiële gevolgen voorafgaande aan het inkooptraject nog niet inzichtelijk te maken waren.

Naar aanleiding van bovenbeschreven ontwikkelingen zijn het definitieve lumpsumbudget voor 2023 en de verdeelsystematiek vastgesteld. Voor gemeente Bloemendaal heeft dit gezorgd voor een kostenstijging van ongeveer €450.000.

Overige financiële gevolgen

Ten opzichte van de begroting 2023 wordt er daarnaast nog ongeveer €280.000 overschreden door de kosten voor overige jeugdzorgproducten zoals hierboven deels opgesomd. De gemeente heeft in 2023 betaald voor de zorg die door de wettelijke verwijzers nodig werd geacht, in lijn met het openeinde karakter van de Jeugdwet. Vooraf was dus niet te voorzien hoeveel de daadwerkelijk gemaakte kosten voor dergelijke jeugdzorgproducten zouden zijn. Dit verschilt met de nieuwe bekostigingssystematiek die voor de specialistische jeugdhulp uit perceel 1.

Het totale aantal jeugdigen met jeugdhulp in Bloemendaal is t.o.v. 2022 niet toegenomen. Echter, dit wil niet zeggen dat de kosten daardoor zouden moeten afnemen. Zo is er een toename in zwaarte van zorgtrajecten, die bovendien langer duren. Deze verschuiving van lichte naar zwaardere zorg kan voor relatief grote financiële verschillen zorgen. Daarnaast worden de gemeenten geadviseerd om de OVA-index te hanteren, om het voor jeugdzorgaanbieders mogelijk te maken om zorg te blijven leveren. Dit houden we vanaf 2023 dan ook regionaal aan. De OVA-index ligt echter een stuk hoger dan de index die voorheen gehanteerd werd, waardoor de kosten voor de gemeente stijgen. De toename aan kosten voor overige jeugdzorgproducten wordt daarnaast verklaard door een onvoorziene toename aan regionale projectkosten voor het inkooptraject die in 2023 niet zijn begroot.

Bovengenoemde ontwikkelingen passen in het patroon dat de afgelopen jaren te zien is in de toename van kosten voor jeugdzorg in Bloemendaal en die aansluit bij de landelijke trend. Echter, de begroting is voor 2023 niet genoeg meebewogen met mogelijke kostentoenamen, omdat deze op voorhand niet inzichtelijk gemaakt kon worden of pas later in het inkoopproces naar voren zijn gekomen. Met voortschrijdend inzicht kunnen we bovengenoemde conclusie trekken. Hierbij moet benadrukt worden dat de Jeugdwet een open einde-regeling blijft en onvoorspelbare factoren ten alle tijden financiële gevolgen kunnen hebben. In totaal is het verschil tussen de begroting en de werkelijke uitgaven in 2023 ongeveer - €730.000. Dit wordt bij de afsluiting van de jaarrekening 2023 verwerkt.

We zien ook regionaal een stijging in het zorgvolume (aantallen unieke cliënten, zorgzwaarte en zorgduur). In regionaal verband werken we aan maatregelen om die groei te stuiten. Daarmee sluiten we aan bij de vorig jaar vastgestelde, landelijke Hervormingsagenda Jeugd. Die agenda bevat een pakket maatregelen om de vraag naar jeugdhulp te verminderen, de kostenstijging een halt toe te roepen en het stelsel daarmee financieel houdbaar te maken.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Bloemendaal,

 , burgemeester

 , secretaris